

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 16

Lýsingarprísir fyri min: 20 øyru á
1. síðu, 15 øyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 17. apríl 1954.

Bladið verður blagt á posthúsinum, og
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárið

27. árg

Íslendingar krevja sjómarkið flutt 16 sjó- míl longur út á Eysturlandinum

Sjey íslendskir tingmenn av Eysturlandinum hava heitt á Altingið um at flyta sjómarkið á Eysturlandinum, frá Langanesi til Ingolfshövda, heilar 16 sjómíl longur út enn tað er nú, t. v. s. 16 sjómíl útum tað núverandi markið. Hvørja lagnu hetta uppskot hevur fingið, er okkum ikki kunnugt, men ivaleyst verður ikki rættuliga leingi, áður enn ein fær at frætta frá stóðu Altingsins.

Hákon Djurhuus aftur úr Ruslandi

Við Tjaldrinum seinast kom Hákon Djurhuus, landsstýrismaður, ið saman við Knud Petersen, stjóra hevd verið til sildasamráðingar í Moskva, aftur. Hann letur væl at bliðskapi og er sjálvandi væl nøgdur við úrslitið. Föroyingur kunnu í ár selja 160.000 tunnur til Ruslands. Prísurin er heldur minni enn í fjór: 127 kr. fyri tn. við færr enn 400 stk. í. 118 kr. fyri tn. við 400—600 stk. og 105 kr. við 600—800 stk.

Í fjór komu Föroyingar og undirbjóðaðu Íslendingar og seinni aftur komu Íslendingar og undirbjóðaðu Föroyingum munandi. Sjálvandi hevur hetta verið til skaða fyri prísinn. Tað er tí avgerandi, at sildasölulond sum Föroyar, Ísland og Noreg samarbeiða á hesum øki fyri at fáa sum best fyri sildina.

Aftur at Ruslandssøluni kunnu vit eisini selja nakað av sild til Svøríks, so í ár skuldi vit verið væl fyri.

Fyrspurningur til Dimmalætting

Sambart frágreiðing í Dimm. fyri 27/3—1954 skal innanríkisráharri Kjærboel m. a. hava sagt:

»Konflikten vilde formentlig hurtigt blive bragt til afslutning, hvis Halvorsen ikke kunde varetage sit hverv.«

Hvussi eru hesi ráharra-orð at skilja?

Eru tey ynskji um sjúku yvir fólkið ella læknan, ella á hvønn hátt ynskist læknin soleiðis fyrrikomin, at hann ikki kann rökja sitt starv?

Viggo Joensen.

27. juni fara 10 fimleikarar úr Havn til Noregs, har teir skulu vera við í fimleikarstevnu í Halden. Farið verður við Tjaldrinum. Leiðari fyri hesum mannsliðinum er Martin Holm.

Helst ongar samráðingar fyrir enn eftir páskir

Týsmorgunin í seinastu viku bjóðaði Fiskimannafelagið útgerðarmonnum til nýggjar samráðingar — hesi ferð á heilt nýggjum grundarlag. Ikki fyrr enn leygarkvöldið kl. 8 komu partarnir saman og vardi fundurin bert tveir tímar. Útgerðarmenn vildu hava nærri útrokningar gjörðar í samband við tey framlögdu uppskot. Hetta hevur Fiskimannafelagið játtað, men væntuliga koma partarnir ikki saman aftur fyrr enn eftir páskir.

Á fundinum seinasta leygarkvöld mótti stjórnin fyri Føroya fiskimannafelag og fyri útgerðarmenn: Kjartan Mohr, Peter Egholm, Poul Hansen og Hans Oliver Højgaard. Uppskot Fiskimannafelagsins eru at fáa útgerðarmenn at ganga saman við Fiskimannafelagnum fyri at fáa tingið at taka sær av ymiskum spurningum í samband við verkfallið — mest peningaligar spurningar fyri at lætta um fiskivinnuraksturinn, m. a. hevur verið nevnt, at heitast skal á lögtungið um at tað skal átaka sær alla lönjavnin, alt Grönlandsgjaldið o. s. fr.

Í viðtali við SOSIALIN sigur Erlendur Patursson, at tað tykist sum útgerðarmenn hava hug at drála til teir kenna stóðu gerðarrættisins, ið kemur saman leygarmorgunin kl. 10, og at teir í lötuni eru mest hugaðir at fáa Fiskimannafelagið dømt.

Tað avgerandi í lötuni er, at fáa flotan loystan og at hjálpa fiskimonnum aftur til veiðu. Hetta er sjálvandi aðalmál fiskimanna og fram um alt er hetta ein samfelagssök, ið viðkemur hvørjum íbúgva landsins.

Hvør hugsandi Föroyingur veit, at aðaltátturin, tað at tryggja fiskimonnum samuliga úrtöku og livilig kor, ikki verður loystur við at nökur prosent vinnast í sjálvum sáttmálanum. Hetta vil aldri loysa spurningin til fulnaðar. Vinningurin av hesum vil aldri vera annað enn ein dropi í havinum í mun til tað, ið mist verður undir longum verkfalli.

Vit hava alla tíðina víst á, at um fiskimonnum skulu tryggast livilig kor, so má samfelagið alt standa aftanfyri, tá fyrstan kann henda tryggjan gerast munandi og tá fyrstan kann spurningurin loysast við einum úrsliti, ið allir partar kunnu verða væl nøgdur við.

Tað er tí lögið, at útgerðarmenn ikki beinan vegin eru til reiðar at venda sær til tingið, tí hetta er av sonnum eitt mál, ið hastar. Vilja útgerðarmenn hava Fiskimannafelagið dømt, so er hetta eitt mál fyri seg, eitt stig, ið altíð kann takast — eisini aftan á at verkfallið er lokið.

Stórsta áhugamálið hjá øllum pørtum er at fáa skipini út aftur at veiða, og

tí ræður um at leita tær leiðir, har líkindi eru fyri einum samuligum úrsliti.

Sameinast partarnir ikki umhetta, er heldur eingin vón um at tryggja fiskimonnum hampulig livikor. Í dag blöðir alt samfelagið, og tað er tí samfelagsins skylda at lækna hesi sár, áðrenn útblött er.

Fiskimenn fylkjast um uppskot okkara

Í næstseinasta blaði settu vit fram uppskot um hvussu vit skuldu bjarga fiskimonnum livilig kor og harvið loysa fiskimannaverkfallið. Ein uppgerð millum fiskimenn og reiðarar vil aldri föra til annað, ja, í besta lagi.

Úr Vági

Norðfarið og Yvonna eru farin til Grönlands. Tey eru sostatt fyrstu Grönlandsskipini í ár. Nökur av skipunum hiðani eru í Íslandi, men fiskiskapurin hevur verið smáligur. Sant Jacques man vera besta skipið, teir hövdu fyri viku síðani umleið 200 skp. Borgin, ið er við górum fyri fyrstu ferð, hevur fingið heilt lítið. Fiskurin er lítill og veðurlagið úr lagi ringt.

Her liggja framvegis fleiri skip: Stanley, Carl, Agnes Louisa, Maritana, Suðurland, Selnes og Elin. Hesi skip hava meginpartin av manningini norðanifrá og kunnu sostatt ikki fara vegna verkfallið.

Her hevur verið væl av fiskaarbeiði í vetur, men nú er nærum allur fiskurin turkaður. Tað sigst at einstök konufólk hava vunnist einar 6000 kr. bara við fiskaarbeiði.

Skúlabyggingin

Sum kunnugt fekk Magnús Tórsheim o. fl. framhaldið av nýggju skúlabyggingini at gera. Kjallarahæddin er liðug stoypt frammanundan. Tær eru hinar tver ovaru hæddirnar, ið teir nú eru farnir at fyrireika.

SEV vígt 5. mai

SEVverkið í Vestmanna verður vígt 5 mai.

Skráin fyri vígsludegnum er henda: »Tjaldur« fer úr Havn kl. 7.00, í Sörvági 9.30, úr Sörvági 12.00, í Vestmanna 13.30. Farið verður á kraftstøðina kl. 14.00 og síðan til byrgingarnar. Döguri í fimleikarhøllini kl. 18.00. Samvera við kaffi umborð á »Tjaldur« kl. 21.00. 6/5 kl. 06.00 verður farið suður aftur til Havnar við Tjaldurinn.

Norðoyastevnan

plagar at verða hildin fyrsta leygar- og sunnugadag í juni. Í ár er hvítusunnuhalgan um hetta mundið og tessvegna verður Norðoyastevnan í ár hildin í døgnum 29 og 30 juni.

til, at fiskimenn kanska fáa 1 ella hægst 2 pst. aftrat, men fyri tað er neyðin líka stór í hvørjum fiskimannaheimi. Tað loysir ikki hin stóra spurningin, at skapa fiskimonnum livilig kor í landi okkara.

Vit sögdu tí, at nú er lötan komin, tá ið lögtungið má taka sær av spurninginum og ganga fiskimonnum 100% á möti í sínum krøvum.

Hetta uppskot okkara hevur fingið eina óvanliga góða móttöku millum fiskimenn.

Fiskimenn siga beinleiðis, at hetta er einasta sanna uppskot, ið fram er komið um at loysa verkfallið. Alt annað er einkisigandi ímóti hesum. Nú fiskimenn, óivað einmælt, taka undir við okkum, er væl einki annað at gera, enn at tingið verður kallað saman og tekur spurningin til viðgerðar við tí úrslitið, at allir flokkar mugu semjast um at bjarga okkara fiskimonnum — teimum, ið halda landinum uppi — góð og livilig kor. — Lögtungið kann gera tað um tað vil — tí má tað eisini gerast. Tað er okkara og tað er fiskimanna samfellda krav.

361 norskir arbeidarar dømdir at gjalda eina kvart miljón

Undir fiskimannaverkfallinum hevur almikið verið tosað um lógligt ella ólógligt verkfall. Vit hava víst á, at tað kann verða vandamikið at leggja út í ólógligt verkfall. Vit hava óhugnalig dømi frá okkara grannalondum. Nýliga hava 361 arbeidarar á einari norskarri verksmiðju verið í ólógligum verkfalli í 25 dagar. Verkfallið var orsakað av, at ein av álitismonnum varð uppsagdur. Nú eru arbeidararnir dømdir at gjalda arbeidsgevaranum 270.800 kr. í endurgjaldi. Hvør av arbeidarunum skal gjalda 800 kr., hvør av stjórnarlimunum í felagnum 3000 kr. og sjálvt felagið 25.000 kr. Hetta er ógiligur missur fyri arbeidararnar, men soleiðis hevur arbeidsrætturin dømt og hervið er einki at gera.